

Sari Vuoristo: Säätiedotus merenkulkijoille (Gummerus 2007)

Sari Vuoriston novellien meri on arvaamaton. Se välkehtii kesäisen kutsuvana, synnyttää uutta ja vie mukanaan, raivoaa, puhdistaa ja muuttaa muotoaan. Meri vie sunnuntaipurjehtijat kepeään kesäsaaristoon, upottaa sankkaan sumuunsa sekä erottaa ja yhdistää kaksi ihmistä. Kokoelman novellit koukuttavat lukijan kuulaalla kerronnallaan ja tarinallisuudellaan.

Kenelle? Toisen asteen opiskelijoille ja aikuisille, mikseipä myös kirjallisuudesta kiinnostuneille yläkoululaisille.

VEENEEN NIMIÄ JA VENEMATKOJA

Erik oli antanut veneelle nimeksi Bloody Mary, ei niitä tavanomaisia Anetteja ja Monicoita, joita vierasvenesatamassa aina kesäisin vilisi. Hannasta nimi oli huvittava ennen kuin hän sai tietää sen takana olevan tarinan. Erik oli nuorena ollut rakastunut lapsuudenystävänsä Mariaan, mutta Maria oli päättänyt että lähtisi saarelta heti kuin vain voisi ja nauranut Erikille päin naamaa kun tämä oli anellut Mariaa jäämään. Erik oli kahdeksantoista, yhtä romanttinen kuin myöhemminkin ja silloin vielä toivottoman mustavalkoinen. Juopoteltuaan Lissulla niin monta iltaa, että Lissu lopulta heitti hänet ulos ja käski olla hetkeen palaamatta, Erik oli marssinut telakalle ja nimennyt kunnostettavana olevan veneen uudestaan. Sutinut nimen valkoisella maalilla niin että hänen isoisänsä oli sydänjuuriaan myöten loukkaantunut ja mököttänyt viikon. (s. 24.)

Jos sinulla olisi vene, millainen se olisi? Kirjoita kuvaus veneestäsi. Onko se vanha, puinen purjevene, hohtavan valkea huvijahti kotoisa soutuvene? Minne matkustat veneelläsi? Kuljetko yksin veneesi kanssa vai onko mukana muita?

Keksi veneellesi nimi. Mitkä ovat nimenantoperusteesi? Millainen on tarina veneesi nimen takana?

HENKILÖITÄ

Äiti ei olisi ikinä ollut aurinko, se ei sopinut äitiin, äiti oli se kuu. Aamulla kalpean keltainen ja illalla ruosteenpunainen ja voimakas, ja joskus sen yli kulki pilvi.

Ja isä olisi aurinko, isä oli täynnä lämpöä ja voimaa ja jylinää, joskus liikaakin, liian voimakas koskettaa kun kiipesi sen syliin, ja kovin ääni isässä oli aina nauru.

Jos ne sitten kiersivät toisiaan, niin mikä minä olin?

Auringon ja kuun lapsi, jokin outo, tähdenlento. (s. 33.)

Millainen on auringon ja kuun lapsi? Kirjoita lyhyt henkilökuvaus.

Novellissa *Sumu* äitiä ja isää kuvataan taivaankappaleina, kuuna ja aurinkona. Entäpä, jos henkilöitä kuvastaisivat klassiset, arkkityyppiset elementit: tuli, maa, vesi ja ilma? Valitse jokin neljästä elementistä ja kirjoita kuvaus jostakusta henkilöstä, joka on kuin tuli, maa, vesi tai ilma.

KAMMON KOURISSA

Fobioita

Totta kai kylpeminen alkoi taas sujua ilman että se olisi aiheuttanut hysterisen vapinakohtauksen. Hän ei pitänyt sateesta, mutta meni kurjalla säällä kouluun ja myöhemmin töihin niin kuin muutkin ihmiset. Sateessa ja suihkussa vesi tuli sentään ylhäältä päin, ei vyörynyt eikä peittänyt alleen. Hän kesti pisaroita. Hän osti kivennäisvesipullon lenkin jälkeen ja joi sen. Hän tiskasi rasvaisimmat kattilat juoksevassa vedessä. Ja hän katsoi Petraa Cafe Engelin ikkunan läpi kun tämä juoksi Senaatintorin poikki tapaamiseen ilman sateenvarjoa ja hiukset likomärkinä.

Petra juoksi suoraan lammikkoon ja vesi räiskyi hänen paljaille säärilleen.

Petra vain nauroi, Petra veti kahvilan oven auki ja astui sisään ja pudisteli vettä hiuksistaan kuin koira.

Hän ei voinut lakata tuijottamasta. (s. 62.)

Novellin *Silta* päähenkilö potee sairaalloista vesikammosa. Keksikää erilaisia kammoja, mitä oudompia, sen parempi. Valitse jokin kammo ja kirjoita kuvaus henkilöstä, joka potee valitsemaasi fobiaa. Miten kammo ilmenee henkilösi arjessa? Mitä hän voi tehdä, mitä ei?

Novellin päähenkilö rakastuu Petraan, joka on suhtautumisessaan veteen aivan erilainen kuin päähenkilö itse. Kirjoita kohtaus, jossa sinun kammotyyppisi tapaa jonkun, jota ei voi millään vastustaa. Millaiseen henkilöön hän rakastuu ja miksi?

Miten fobia syntyy?

Jää murtui räsähtäen.

Juuri ennen sitä lumen alta kuului kuminaa, ehtikö hän nähdä keltaisemman alueen ja railon joka oli ohut ja tumma kuin pitkä koivunoksa. Kuminaa ja jylyä siitä missä seisoi, alapuolelta, ja yhtäkkiä tajusi seisovansa tyhjän päällä, sellaisen joka liikkui omia aikojaan ja miten lystäsi.

Hän humahti tyhjyyden läpi.

Tunsi ensimmäisen kerran märän kylmyyden, sen, joka kietoutui ympärille ja veti alas. (s. 58–59.)

Mikä tapahtuma on aiheuttanut sinun henkilösi fobian? Kirjoita kuvaus tapahtumasta, josta kammo sai alkunsa.

Fobianvoittaja

Lunta ja jäätä ei ollut, mutta harmaus, mahdollisimman talvenvärinen ilma saisi nyt kelvata. Ja silta oli hyvä, hän oli monta kertaa ajanut sen yli melkein silmät kiinni, turtuneena matelemaan liikenteeseen, vilkaisematta vahingossakaan sitä mikä oli alapuolella.

Hän olisi siinä ylhäällä.

Hän menisi veteen.

Hän uisi rantaan.

Ottaisi vain muutamia vetoja niin kuin oli nähnyt muitten tekevän, ei se niin vaikeaa voinut olla. (s. 68–69.)

Mitä tapahtuu, kun henkilösi päättää voittaa kammonsensa? Miten hän sen tekee, ja mitä lopulta tapahtuu? Kirjoita kuvaus fobianvoittamistilanteesta.

ENTÄ JOS?

Ja joskus Tiia sitten sai itsensä kiinni leikittelemästä ajatuksilla, jotka olivat täysin toista kuin hän oli alun perin kuvitellut. Olisiko pitänyt vaihtaa venettä jossain kaukaisessa satamassa, venettä ja miestä ja matkareittiä, miksei muka? Olisiko hänen pitänyt lähteä, tai jäädä Polynesiassa satamaan, ja yrittää rakastua vaikka australialaiseen Shaneen, johon he olivat sattumalta törmänneet niin kuin kaikkiin ihmisiin matkan varrella. (s. 151.)

Emme läheskään aina tee kovin tietoisia päätöksiä: elämä vain vie, kuten sanotaan. Ja myös tietoisien ja harkittujen päätösten kohdalla olisi voinut valita toisin. Jokainen meistä on oman elämänsä historiansa ja valintojensa kiehtova kudelma. Entä jos et olisikaan lopettanut harrastustasi? Entä jos seurustelisit edelleen ensirakkautesi kanssa? Entä jos olisitkin lähtenyt vaihto-oppilaaksi? Entä jos olisit antanut periksi lomaromanssille ja jäänyt sille tielle? Entä jos? Kuka silloin olisit? Valitse jokin hetki omasta elämästäsi ja lähde viemään tätä päähenkilöä – joka ei kauaa enää ole se sinä, joka nykyään olet – mihin vain valitsemaasi suuntaan. Todellisuudessa meillä on vain yksi elämänpolku, mutta entä jos saisit valita uudelleen. Mikä sinusta olisi voinut tulla?

UURNA

Otan uurnan ja kävelen sen kanssa keulaan. Avaan kannen, en halua katsoa uurnan sisään, mutta katson sittenkin. Hiekkaa, kivensiruja, niin tukeva kallio että pitää majakankin pystyssä. Minun on vaikea päästä irti.

Käännän uurnan nurin.

Ja juuri sillä hetkellä jostain tyynen takaa iskee tuulenpuuska, arvaamatta, ja hajottaa tuhkat pitkin meren pintaa. (s. 230–231.)

Kuka voisi olla tämän katkelman kertoja? Keksi hänestä kymmenen erilaista yksityiskohtaa, kuten lempikirja, jokin pelko, silmien väri, ikä, lempivaate, suosikkipaikka, pitkäaikainen haave, nimi, salaisuus ja ammatti – tai jotkin ihan muut!

Kirjoita lyhyt kuvaus sekä kertojasta että hänen kuolleesta läheisestään. Tehtävät kannattaa tehdä ennen *Altaat*-novellin lukemista.